

Overweging: 5e zondag veertigdagentijd

Thema: Meevoelen

Lezingen: Jesaja 43,16-21 en Johannes 8,1-11

Zondag 6 april 2025

Joost Koopmans osa

“Ze brengen een vrouw bij Jezus die op overspel betrapt is”.

Het is voor mijn gevoel heel vernederend voor de vrouw dat er over de man niets gezegd wordt. Die blijft volledig buiten schot. De vrouw wordt aan de schandpaal genageld. De Schriftgeleerden brengen haar voor Jezus en proberen hem een uitspraak te ontlokken.

Ze maken ‘een geval’ van deze vrouw waarmee ze Jezus proberen vast te zetten. Ze weten immers dat hij het opneemt voor de underdog en zien misschien hier een kans om hem te betrappen op handelen tegen de wet van zowel Joden, als van Rome, die stenigingen verboden hadden.

Maar Jezus pareert hun strikvraag meesterlijk. Hij zegt niets, buigt zich voorover en begint in het zand te schrijven. Hij doet wat iedereen wel eens doet als hem/haar een moeilijke kwestie wordt voorgelegd, waarbij je allerlei gevoelens hebt. Je weet niet goed wat je ermee aan moet en je begint wat op een papiertje te krabbelen, zoekend naar je emotionele houding.

Zo zit Jezus lijntjes te trekken in het zand. Maar de anderen houden aan “nou ...en?” Ondertussen heeft Jezus – tekenend en krabbelend op de grond – de juiste laag in zichzelf gevonden, van waaruit hij met milde stem kan zeggen: *“Wie van jullie zonder zonde is, die moet dan maar de eerste steen op haar gooien.”* Dan buigt hij zich weer voorover en tekent verder ... nu om de Schriftgeleerden en Farizeeën de tijd en ruimte te geven om naar hun emotionele houding te zoeken.

En in die stilte, zich veilig wetend door Jezus’ milde en welwillende houding, komen ze bij hun eigen zachte laag van zwakheid, zondigheid en kwetsbaarheid. Mijmerend en starend naar de figuurtjes in het stof op de grond gaan ze deze vrouw van binnenuit aanvoelen, vanuit hun eigen zwakke en kwetsbare plekken. De vrouw die zij op overspel betrapt hebben, is nu geen ‘geval’ meer waarmee ze Jezus te pakken kunnen nemen. Ze is nu déze vrouw, die lijdt onder haar openbare vernedering, bang is voor een veroordeling vanuit een harde en dubbele mannenmoraal, en toch hoopt op begrip en vergeving. Omdat de omstanders de tijd krijgen deze vrouw van binnenuit aan te voelen met hun eigen fouten, tekorten en zonden, krijgt zij een gezicht voor hen en trekken ze hun aanklacht in.

Ook Jezus laten ze met rust. Dan spreekt Jezus de vrouw zelf aan: "*Je bent door niemand veroordeeld .. ook ik veroordeel je niet. Ga maar heen en zondig van nu af niet meer.*"

Dat is méér dan vergeving van wat er fout is geweest. Ook méér dan een vermaning voor de toekomst. Van de ene kant doorbreekt Jezus de wettische mannenmoraal ... van de andere kant geeft hij de vrouw het gevoel dat ze opnieuw mag beginnen. Door haar niet te veroordelen, geeft hij haar het vertrouwen in haarzelf terug. Dat zelfvertrouwen wordt een bron in haar, waardoor haar leven weer gaat stromen.

Waarom vind ik dit verhaal over Jezus' geschrijf op de grond, uitgelegd als een 'stille zandmeditatie', zo mooi? Omdat die stilte ons uitnodigt om als hedendaagse omstanders van Jezus de zachte lagen in onszelf op te zoeken, van waaruit we mild en welwillend kunnen zijn voor anderen, hopen dat anderen dan óók mild zullen zijn. We leven in een tijd waarin we, óók via moderne communicatiemiddelen razendsnel op elkaar kunnen reageren. Zonder goed na te denken schrijven we dan in die snelheid soms dingen waar we later spijt van hebben. Maar als die spijt niet wordt uitgesproken, blijven we hangen in onenigheid. Het zou beter zijn als we bij moeilijke kwesties wat langer, om in de beeldspraak van vandaag te blijven, op ons papier blijven krabbelen, of in een twistgesprek eerst maar eens tot 10 tellen, totdat we de juiste formulering hebben gevonden.

Hoe dan ook is dit verhaal een uitnodiging om altijd eerst in je eigen hart te kijken, en dan van daaruit pas over medemensen en hun daden te oordelen....